

MAGYAR KÖZELÉLET

TECHNIPALISZ
KÖNYVTÁRÁNAK
TULAJDONA

TÁRSADALOM, KÖZGAZDASÁG, VÁROSPOLITIKA, MŰVÉSZETEK

Szerkeszti: LUKÁTS ELEMÉR

A TARTALOMBÓL:

A »szegénypénzek« bűnlajstroma . . .

Mi a fővárosi tisztviselők eladósodásának igazi oka

Fantasztikus aranyu részletkereskedelem tartja hálójában a főváros tisztviselőit a polgármesteri tilalom ellenére!

Nyilvánosságra hozzuk a sör (ásványvíz) kartel titkos tervezetét, amelyből kiderül, hogyan akarják megkaparintani a Székesfővárosi Ásványüzemet és 15 filléres árral kizsákmányolni a közönséget

Bűnügyi feljelentés a zsírolvasztók gyógynövény-szövetkezete ellen — A **Salamon & Manowill** bankház igazi története — Kell-e a Mezőgazdasági Hitelintézet — Zsírolvasztó szenzációk — Nem szabad Ertléknek OTI-pénzt adni! — A hűtőház hanyatlásának okai — Isten vele, pékkartel! — Péchy Horváth Rezső riportja: Állás napi 70 fillérért

Színház — Film — Rádió

Segítség! Lédererizmus a filmszakmában!

— Igaztollu szenzációs levele —

Megjelenik havonta kétszer

VIII. évfolyam. 19—20. szám.

Budapest, 1936. október 15.

Ára 40 fillér
Ausztriában 40 garas

friss tejszínnel
gyártott

Liz arc- és bőrápoló krém
a legjobb kozmetikum.

Kapható minden jobb üzletben — Gyártja:

„HAJNAL” IPARI R.-T.
Budapest, IX., Gubacsi ut 3

Telefon: József 339-35, 340-48

S I D O L
fémtisztító

Gyártja:
Götzl Lipót

„S I D O L” Vegyitermékek Gyára Rt. Budapest, VII,
Cserei ucca 14 — Telefon: Automata 966-86 és 968-27

Ciánozást,
takarítást
legolcsóbban vállal

Kónya József és Társa

Budapest, VIII., Gólya-utca 33.

Telefón: 1-347-99

Ügyeljünk a címre!

HYPEROL

szájvíztabletta
ideális száj és torok
fertőtlenítő

SZEKSZÁRDI BORPINCÉ
JÓZSEF UCCA 19. TELEFON: 1-310-09

EREDETI SZEKSZÁRDI BIKAVÉR
SZEKSZÁRDI ÜRMÖS
ÉS MÁS SZEKSZÁRDI FAJBOROK

SZEKSZÁRDI BORVIDÉKI BORTERMELŐK ALLAM
ELLENŐRZÉS ALATT ÁLLÓ PINCESZÖVETKEZE-
TÉNEK TERMELŐI KIMÉRÉSE POHARAZÁSSAL
5 litert házhoz szállítunk.
Fekete Sándor igazgatása alatt.

A
ROYAL
FILMSZINHÁZAK
MŰSORA
VEZET!

!! HALLÓ VÁROSHÁZA !!

Fantasztikus arányu részletkereskedelem-egyeduralom hálózta be a Városháza tisztviselőit a polgármesteri tilalom ellenére

Első ízben lapunk hozta ki 1936 január 1-én szenzációs cikkben, hogy a fővárosi tisztviselők nagymérvű uzsora karmaiba kerültek és félt, hogy ezeknek az üzelmeknek következménye tökéletes anyagi leromlásuk lesz. Cikkünket szigorú polgármesteri rendelkezés követte, amellyel a városháza vezetősége az „uzsinéni“-garázdálkodás megfékezését akarta elérni.

Sajnos, kissé elkésett ez az óvintézkedés. A fővárosi tisztviselőket már túlon túl beszötte-fonta egy olyan pénzkölcsonrendszer, amelynek hálójából csak alig szabadulnak. Azonkívül itt voltak a „pumpkasszák“ is!

A „pumpkasszák“ körül támadt szomorú bonyodalmak erélyes belső vizsgálatot vontak maguk után. A vizsgálat következménye természetesen a „kasszák“ letiltása volt. Megállapítjuk, hogy messzemenő mulasztás terheli azokat a városházi illetékeseket, akik ezt az évek óta dúló bajt ilyen későn és akkor is csak külső megmozdulásra (amit szerény lapunk indított el, majd jóval később a napilapok egész sora szövéttette) vette észre és fékezte meg.

Kérdés, úgy van-e, ahogy e tekintetben a nyilatkozatok hangzottak, hogy a tisztviselők eladósodásának sikerült gátat vetni!? Mi azt állítjuk, hogy a felelős igen t. nyilatkozók nagyot tévednek és állításunk igazolása céljából felvilágosítjuk őket a következőkről.

Lehet, hogy az „uzsinénik“, *Holzwéberné és társai* uralmát a városházi folyosókon és hivatali szobákban megtörték. Reméljük. Ámde ki állít sorompót annak a kereskedelmi szervezetnek működése elé, amely tökéletes kiépítettséggel hálózta be ma, még most is, a szigorú polgármesteri tilalom ellenére a Városháza tisztviselő karát?

A városházi hivatalok aijtáján mindenütt ott a tábla, amely kitiltja az ügynököket a hivatali szobákból. Az intézkedés bizonyára azért készült, hogy a munka folytonosságát semmi és senki ne zavarja. Vajon elérte-e célját? Szó sincs róla! Csak annyit ért el, hogy párszáz derék, megélni óhajtó ember sovány kenyere még jobban megritkult, vagy teljesen elveszett és ami talán még rosszabb,

hihetetlen teret nyitott egy olyan tisztességtelen kereskedői versenynek, amelynek arányaira eddig még alig volt példa!

Az a helyzet ugyanis, hogy minden létező szakmának egy-két legélelmesebb cége valósággal befészkelte magát a Városházára, ahol a hivatali szobákban „quantum satis“ árusítanak a cipőfűzőtől kezdve az ablakfüggönyig, a promincli cukortól a desszertig minden élelmi és egyéb árucikket. Nem azt mondjuk, hogy a hivatali szobákban tartanak raktárt az élelmes cégek, de mindenütt ott ülnek a képviselőik, akik bármilyen mennyiségre szóló utalványt bármikor hajlandók kiszolgáltatni az igen t.

kollégáknak. Pedig ezt a polgármester szigorúan megtiltotta!

Ha most kérdezik Önök, miként következik ebből az eladósodás veszélye, rögvest behatóan megmagyarázzuk.

Először is fantasztikus részlet-lehetőségek állanak a tisztviselők rendelkezésére. Ahogy és amennyit parancsol, csak tessék aláírni! Minden kezdő pszichológus tudja, mekkora csáberőt jelent a részlet! Aki kp. esetén 5 pengőért vett (mert viszonyaihoz képest csakis így vehetne!), az a részlet lehetőségénél legalább 100 pengős vásárlásba esik bele. Ha erről statisztika készülné, kimutatnák, hogy ez az esetek 90%-a. A részlet természeténél fogva 50–60%-kal drágább. Végül ezt is fizetni kell! Mert nem is lehet nem fizetni, amit lejjebb szintén majd megmagyarázunk.

Jön a második ok. A kolléga ajánlja! Nagy szó! Csak egy kissé inkompatibilis az eset, már csak azért is, mivel ugyebár lehet, hogy bizonyos függőség áll fenn az ajánló és az akvirálandó kolléga között. Nemde!? Ilyenkor igen nehéz, esetleg nem is tanácsos nemet mondani.

És most jön a harmadik, a legsúlyosabb ok és egyúttal úgy véljük magyarázat mindarra, amit a két előző pontban elmondottunk.

A céget képviselő kollégánál lehet fizetni. Ez még hagyján! Nemcsak lehet, kell is! Mert az a kolléga inkasszáll, aki a fizetéseket osztja szét s ő természetesen azonnal levonja a vásárló kolléga, úr vagy hölgy esedékességét. Egyszer már írtunk erről és megállapítottuk, milyen visszás helyzeteket teremthet ez az állapot, annál is inkább, mivel kifejezett rendelkezés intézkedik úgy, hogy a tisztviselő fizetéséből csak az ő beleegyezésével lehet és sza-

Háttha most sikerül?

Október 17-én kezdődik az új m. kir. osztályorszátek, óriási összegek nyerhetők ismét és sokan lehetnek váratlanul gazdagok. Nem szabad a reménységet feladni, mindig törekedni kell az embernek és lehetőségeket keresni, hogy háttha most a „szerencsés véletlen“ sikerül, mert mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyeresési esélye.

Nyerni azonban csak annak lehet, akinek sorsjegye van.

Vegyen vagy renleljen tehát egy sorsjegyet bármelyik főárusítónál.

Hivatalos árak osztályonként:

Nvolcad 31 pengő	Negyed 7 pengő	Fel 14 pengő	Egész 28 pengő

bad akármit is levonni. Az illetékesek fantáziájára bízunk, miféle összeütközések támadhatnak abból, ha pl. valamelyik tisztviselő, akit egy nagyobb részletüzletbe bejuttattak, de akinek mondjuk a gyermeke tandíját kell fizetni elsején, viszont ennek két, vagy háromszorosát vonják le részlet-esedékesség címén, kétségbeesésében ellenszegül annak, hogy a részletesedékesség tételét a kifizető kolléga visszatartsa! Ebből az következik, hogy 1. a két ember érthetően súlyos ellentétbe kerül egymással; 2. ha a vásárló kolléga enged, akkor nincs tandíj, vagy nincs egyéb más a familia számára, a hiányt pótolni kell, kölcsönt kell felvenni stb. *Ime itt az eladósodás lavínája*; 3. ha a kifizető kolléga enged (ami egyébként kötelessége, mert ha a másik nem egyezik bele, egy fillért sem szabad levonnia!), akkor a) mit szól a cég neki és b) mit a vásárlónak: perli a vásárlót, perköltség, ügyvéd, tessék kiszámítani mit jelent ez egy szegény tisztviselőnél!

Azt hisszük, mindent értenek ebből!

Ami a tisztességtelen versenyt illeti: lehet-e, szabad-e, megengedhető-e, hogy néhány cég megszállja a Városházát, hogy ezerszámra osztogassák ott az utalványokat, amelyeken az áll, hogy „meg-

bizottunk: X. Y. ilyen és ilyen rangú és című fővárosi tisztviselő!”

Egyelőre csak néhány ilyen megszálló céget sorolunk fel, de az egész listát közre fogjuk adni. Ezek:

Pásztor és Hoffmann (selyem),

„Reform“ ruházati áruház,

„Braun“ likörgyár

és még jónéhány, akik megszerezték és megszervezték maguknak a Városháza című piacot.

Kérjük azokat, akiket illet, akiknek szíven fekszik a tisztviselők sorsa, vessenek véget ezeknek az elfajult állapotoknak.

Nagyon örvendetes és szükséges, hogy a tisztviselő vásároljon. De ne így! Akkor vásároljon, amikor elhagyja hivatali szobáját és annál, akinél akar, akinek árúja neki minden szempontból a legjobban megfelel!

Reméljük, hogy az általunk őszintén nagyra-becsült fővárosi tisztviselői kar is érzi, tudja, hogy ez a cikk éppen érdekei védelmében, nem pedig ellene való célzattal íródott!

A szegénypénzmanipuláclók főelőmozdítója a főszámvevőség szabálytalan magatartása volt

Ismertetni fogjuk a főszámvevőség felelősségének mibenlétét és mértékét a szegényház-manipulációkat illetően.

Tudni kell, hogy a számviteli törvény és a számviteli utasítás szigorú rendelkezéseket tartalmaz az előjárósági gazdálkodás megvizsgálására vonatkozólag. Előírja, hogy a főszámvevőségnek minél többször, de évenként legalább hatszor kell a kerületek számvetőségeit megvizsgálni. Kétségtelen, hogy a központ meg is tartotta ezeket a vizsgálatokat. Ebből viszont egyenesen következik, hogy látnia és tudnia kellett a szegénypénzekkel űzött szabálytalanságról. Mégsem tett ellene semmit. Nem jelentette illetékes helyen, amivel közvetlen részesévé vált ezeknek a törvényellenességeknek, amelvekből annyi morális és anyagi kár származott Budapest Székesfőváros közönségére.

1932. áprilisában szigorú „bizalmas“ polgármesteri rendelet kelt arról, hogy a szegénypénzek terhére a tisztviselőknek külön munkadíjak, jutalmak, segélyek nem utalhatók. Ezt a rendeletet nem tartották be. Továbbra is a szegénypénzek terhére számolták el többek között a fogalmazói különmunkadíjakat is, holott e címen külön tétel szerepelt a költségvetésben. Miért kellett akkor a szegénypénzekbe markolni!? Megmondjuk. Mert az e célra felvett hitelt már idejekorán elköltötték. Hogyan és kiknek adták, talán majd kiderül — egyszer.

A fentebb jelzett bizalmas polgármesteri tiltó rendelkezés után jött divatba a hamis nevek használata a segélypénz-szabálytalanságoknál. Ekkor kerültek listára a tisztviselő-feleségek leánykori nevei. Az ilyen eljárásoknak, ha jól tudjuk, a Btk-ben alaposan körülírt neve van.

A főszámvevőségi mulasztás mértékét próbáljuk megállapítani egy kis összeállítással.

Mennyi pénz használódott el illegális célra ezeknél

a manipulációknál? Vegyünk egy kerületet. Mindegy melyiket, e tekintetben egyforma volt valamennyi.

Évenként 80.000 pengő került szegénypénz címén és természetesen kifejezetten ilyen célra a kerülethez (mindegyikhez!).

Mit kaptak ebből a inségesek?

Az adatok szerint a legjobban protekcionált (mondjuk támogatott) inséges maximum 12-szer 8 pengőt, szóval egy évben 96 pengőt. Ezzel szemben megtörtént nem egyszer, hogy tisztviselői segély címén 800 pengő került kiutalásra egy összegben az inségpénzből, de a 2—300 pengők kifizetése rendszer volt. Karácsonykor a minimális tétel 120 pengő volt, föl egészen a 800-ig, mindenki kapott, tessék tehát a létszámmal szorozni az átlagos legalább 250 pengőt. Tízezrek jönnek ki.

Ha azt mondjuk, hogy évenként félmillió pengő került ily módon cigányútra, nem mentünk messze a számítással!

Am az önsegélyezés eme nagyvonalúságban igazán tiündöklő rendszere mellett is volt némi hierarchikus eljárás. Bár a segélyezések, jutalmazások egymás követték, nem mindig kapott mindenki. Három lista volt. Az elsőben mindenki helyet foglalt, a másodikból már kihagyták az adóhivatalokat, a harmadik pedig a kiváltságosakat tartalmazta.

Amikor a botrányt felfedték, *Sebb* azt jelentette, hogy csak a VIII. kerületben „fordult elő“ ilyesmi.

LUKATS

DIVATSZALÓN
A BELVÁROS HÜLGYEINEK
KEDVELT SZALÓNJA
VII., KÁROLY KÖRÚT 5.

Nyilvánvaló, hogy a főszámvevő félrevezette ieltetteit, félre Budapest Székesfőváros közönségét.

Nem maradhat tehát tovább a helyén! Annál is inkább, miután, mint mondtuk, tudnia kellett a szabálytalanságokról, amelyeket eltűrt. Felmerül a kérdés, miért?

Állítjuk, hogy azért, mert a központban is hasonló szabálytalanságok folytak a jutalmak, segélyek és különmunkadíj-utalások körül!

Felszólítjuk Budapest Székesfőváros közönsége választott képviselőit, nézzenek utána:

a) *igazat írunk-e és írtunk-e akkor, amikor ezekre a központi szabályellenességekre rámutattunk;*

b) *mekkora az a kár, amelyet e révén Budapest Székesfőváros közönsége szenvedett. Végül kérdezzük:*

hajlandók-e a törvény által előírt lépéseket e bűnök megtorlására haladéktalanul megtenni, illetve megtéetni?

A tömeges fővárosi főtanácsosi nyugdíjaztatás kulisszatitkai

Ugyanakkor, amikor a legfensőbb, elsősorban a minisztériális hatóságok megértő támogatásával minden erővel keresztül akarják vinni a hadirokkant-törvényt, megdöbbenve tapasztaljuk, milyen kevés megértéssel kezelik ezt a Városházán!

Azért mondjuk ezt, mert a legutóbbi időkben egyre-másra állítják hátra az előmenetelnél azokat, akik harctéri szolgálatuk miatt annakidején nem tudták kellően bebiztosítani pozíciójukat. Egymásután nyugdíjaznak például a központi számvevőségen szolgálati idejüket még be nem töltött embereket, holott éppen a főszámvevőségen rostokolnak még olyanok, akiknek a törvény szerint (Klázért végre, nagy nehezen most nyugdíjazták) már régen a jól megérdemelt nyugdíj árnyában kellene pihenni.

Helyesbítettünk, nem kifejezetten hadirokkantokról van szó, hanem hadviseltekről. Legutóbb vagy tizenötöt küldtek meglepetésszerűen nyugdíjba. Közöttük egészen fiatal embereket is. Miért van ez így, kinek érdeke ez a rendszer, amely egyébként kárt is okoz? Ugyanis a nyugdíjaztatást kvázi kikényszerítik,

reverzálíst íratnak alá pl. azokkal a számtanácsosokkal, akiket nyugdíjazni akarnak, hogy előléptetési sérelmüket orvosolják, ha azonnal kéri nyugdíjaztatásukat.

Igy lett főtanácsos és ment azonnal nyugdíjba legutóbb többek között

Kuncze,
vitéz Rákosmezel,
Vargha,
Rajháty

és még több számtanácsos. Ez a módszer azonban, amíg egyrészt indokolatlanul fosztja meg a számvevőséget értékes és fiatal erőktől, akik még 5–10 évet is szolgálhattak volna, egyúttal a nyugdíjterhek súlyosbítását jelenti. Az kisebb hiba, hogy az üres helyeket betöltik, az rendben volna. De nem ez a logikus módja a fiatalság elhelyezésének.

Azt hangoztatták előttünk, hogy ezt a nyugdíj-

bakényszerítést személyi gyűlölködés és féltékenykedés okozza. Van valaki a főszámvevőségen, aki 40 embert ugrott át és most félti karrierjét az elégedetlenségtől. Elsősorban a hadviseltekre pályázik.

Mi folyik itt, tudni szeretné, sőt tudni akarja Budapest Székesfőváros közönsége!

Áltakarékosság a fővárosi üzemekben

Az általános takarékosági düh idején érdemes analízáló szemmel szétnézni a fővárosi üzemek portáin. Sorra fogjuk venni őket, lássuk mennyire igazodnak a spórolás oly sok egzisztenciát tönkretévő elvéhez. Nehogy félreértsen a t. olvasó! Nem az üzemek költségvetésének mikénti gyakorlatát fogjuk szép sorban szemléltetni. Eszünkbe sem jut. Mi tudjuk és valljuk, hogy e téren tökéletes rend van az üzemekben. Annyit adnak ki, amennyit szabad, sőt még esetleg annyit sem. Annyit vesznek be, amennyit a büdzsé előír. (Vagy kevesebbet, de akkor pardon, tévedtünk!)

Ellenben másról lesz itt most szép szó. Arról, ami nincs a költségvetésnek sem egyik, sem másik oldalán. Hát akkor hol? — kérdik Önök. Hja, ezt mi is szeretnők tudni!? Ez a misztikum!

Hát elő egy ilyen misztikummal!

Például álljon először a Székesfővárosi Kertészet.

Benfentes helyeken köztudomású, milyen arányokban kapnak egyesek név-, születés- és egyéb napi alkalmakra a Székesfővárosi Kertésztől minifele-fajta virágot, dísznövényt, szoba és egyéb célokra. Hol és mikor kerülnek elszámolásra ezek az értékek? Ha egy cserép virágot akarok valahol venni, legalább 2 pengőt kell adnom egy jobb kinézésüért. Hány százszor és többször 2 pengők repdesnek itt ajándék célokra ide-oda? Évek óta!

Mi van a kertészetben telelt és nyaraltatott virágokkal? Ezt a munkát ki fizeti?

Állítjuk, hogy a Székesfővárosi kertészete emiatt súlyos károkat okoz Budapest Székesfőváros közönségének és kérjük az illetékes kimerítő vizsgálatát!

Ki fizeti a temetői célokra igénybevett rengeteg „szívességi” virágot, koszorút?! Minő kárt jelent mindez a kitünő magánvirágkereskedelem számára!?

Salamon & Manowill Ami senkinek sem kell

Amikor a német piacokon levitézlett bankárember és a kitünő nevű hazai pénzkapacitás házasságának hírére a bankhíradók kolportálták, nemcsak a közvetlenül érdekeltek szisszentek nagyot, hanem a közönség is. Erre a felcsodálkozásra már akkortájt sem lehetett legyinteni, mondván „ugyan a publikum, mit ért hozzá!?” Ez a mi életünk egyik sarkalatos hibája, ez a legyintés a közvéleményre! Ennek lesz majd egyszer börtje. Igenis, a magyar publikum okos ösztönei döntöek. A magyar közönséget kb. másfél évtizede traktálták azzal, hogy össze kell

vonni végre már a pénzintézeteket, el kell tüntetni a pénzpiacról a szükségtelen egyedeket stb., akkor íme megint támad egy új bankház, egy bankocska, még hozzá vadidegen szellem vezetésével, ismeretlen célokkal stb. A közönség-ösztön tiltakozott és a bransbeliek álméltkodtak és halkán, de határozottan bosszankodtak.

Azután eltelt nem is túlsok idő és íme a publikum előítélete igazolódott.

Bár már „ad acta” tették *Manowillék* valutamanipulációját, nem lesz közérdektelen adandó alkalommal érveink igazolásául visszaidézni az okulásra

kíválóan alkalmas

valutaügy igaz történetét!

Egyelőre azonban arról óhajtunk beszélni, hogy időszerű e bankházacska engedélyének új szemle alá vétele. Először abból a közérdekű szempontból, kell-e a magyar pénzpiacnak a működése, azután, hogy mit használ, avagy nem használ a közönség, helyesebben a magyar közösségnek?

A mi megállapításunk, tanulmányaink eredménye az, hogy *el kel venni működési engedélyét.*

Érveinket egyelőre elméleti alapjaiban ismertettük. Talán ez is elegendő lesz!

Az ásványvíz (sör) kartel rablóhadjárata

Itt a titkos tervezet, amelynek alapján minimális befektetéssel akarja megkaparintani a Székesfővárosi Ásványvízüzemet és kizsákmányolni az ásványvíz-fogyasztó közönséget

I.

Jó budapesti és vidéki polgár ritkán gondol arra, micsoda árat fizet azért a jóízű vizért, amelyet ebéd közben olyan kellemes összhangba hozni a borocská izével. A spriccer és a házmester árában elvész az ásványvíz, vagy a szóda ára, nem törődünk vele. Vagy amikor kánikulai napokon literszámba önti le kínzóan szomjas garatján az ásványvizet, melyet a strandon poharanként 10 és több fillérrel kénytelen megfizetni, üvegjét néhol és néha egész 50–60 fillérrel, még akkor sem szísszen fel és nem jutna eszébe, hogyan vágta meg zsebét, amúgyis szegényke pénztárcáját egy érdekeltség, amely úgyszólván a semmiből, nevetségesen jelentéktelen befektetések mellett milliókat présel ki az ásványvíz-fogyasztásból.

E sorok írója néhány évvel ezelőtt a szörnyű mérvű fogyasztói indolencia felrázására és megtörésére tett kísérletet. Elhatározta, hogy megalakítja a fogyasztók ligáját. Szemben az életünket halálos öleléssel fojtogató kartelekkel, elkelt volna ez az összefogás. Tervét azonban majd valamikor talán részletezhető okok és körülmények miatt máig nem tudta keresztülvinni.

Ez a végzetes közöny okozza az ásványvízzel fűzött hihetetlen mértékű kizsákmányolást is.

Óriási tempót pedig akkor vett ez a manőver, amikor a sörkartel vette birtokába az ásványvíz komplexumokat.

És most úgy látszik, közeledik az ásványvíz-fogyasztás tragédiájának utolsó fejezete. Az eddig bizonyos hézaggal dolgozó ásványvízkartel utolsó rohamra készül, hogy az ellenállás végső tényezőjét megkaparintsa, hogy bezárja az ostromvonalat és azután kénye-kedve szerint elbánjon a fogyasztóval.

Az alábbiakban megkezdjük — elrettentő például! — az ásványvízkartel összes titkainak ismertetését. Célunk kettős. Egyrészt az ásványvízfogyasztók feljajdulásán keresztül — az adatok leg-

aprólékosabb feltárása révén reméljük elérni ezt — az illetékes és állítólag a drágaság ellen harcoló közegek figyelmét erre a nem utolsó sorban álló témára felhívni,

másrészt elejét venni annak, hogy egy illetékes hatósági személy vétkes könnyelműsége a kartelt győzelemhez segítse. Meg akarjuk akadályozni a Székesfővárosi Ásványvízüzem elherdálását.

Előttünk fekszik a kartel vezérkarának sturm terve.

Szédítő számok, adatok!

Kezdjük a *Margitszigettel*.

A margitszigeti ásványvízüzem termelését a kartel-generalstábleri munka havonként 151.000 liter vízre teszi. Ez a mennyiség 13.057 pengőbe kerül, 1 liter tehát 8^{7/10} fillérbe. Aprólékos számokat egyelőre kihagyunk és az évi össztermelést számítjuk. Azt mondja a terv, hogy évi 240.000 litert termelnek a szigeten, ami 235.000 pengőbe kerül. A szigeti üzem vételárát 250.000 pengőben kontemplálja.

A *Harmat-víz* évi termelését 4.400.000 literrel számolja, ami 574.000 pengőbe kerül, tehát egy liter víz 13^{7/10} fillér, amiből a termelés költsége azonban csak 6^{5/20} fillér, míg az egyéb költségek 6^{7/10} fillért tesznek ki. Azt állítja a tervezet, hogy 550.000 pengő bevétel mellett literenként ^{4/10} fillért fizettek itt rá.

Nyerni akar?

Vegyen Töröknél sorsjegyet

Török Bankház, IV. Szervita-tér 3.

Most összesíti a két üzem lehetőségeit. Azt mondja, hogy fizetendő lenne 75.000 pengő bér, amelynél a 8.75 filléres termelési költség számbavétele mellett a számok így alakulnak:

a Margitsziget termel 2.500.000 liter 235.000 P,
a Harmat termel 3.800.000 liter 407.500 P értékben, összesen tehát 6.300.000 litert 642.500 P értékben. *Literenként egyetlen filléres áremelés évi 63.000 pengős tiszta pluszt eredményezne!*

A kartel ráteszi a kezét persze a *Csillaghegyi* és a *Kristály-vízre* is. Ezeknél így tervel:

a Csillaghegy 1500.000 litert termel á 10 fillér 150.000 P,

a Kristály 2.700.000 litert termel á 10 fillér, 270.000 P értékben.

A kalkuláció szerint az egyesítésnél minden egyetlen filléres emelkedés itt 42.000 P-t jelent.

A végleges kartelirozási terv ismertetése nézzük, hogy gondolja a sörzsenialitás a Harmatvíz, tehát Budapest Székesfőváros közönsége ásványvíz-üzemének elkaparítását. Ime az ajánlat: A kútért akar fizetni 50.000 P fix bért, de kiköti, hogy a forrást, a kutakat, vezetékeket, csöveket stb. a főváros tartsa karban. A termelés és forgalombahozatalért fizetne 75.000 P-t. Tizenötéves szerződés, 2 és fél-millió litert garantal és most jön a kartel nagy adója:

azt akarja, hogy a szerződés mondja ki, hogy az ár sohasem lehet magasabb, mint a fővárosi valamikori legmagasabb ár.

Tessék csak jól figyelni. Minden korábbi számítás maximum 10 filléres volt és a kalkulációk úgy jelzik, hogy már egy filléres emelés a *Harmat-Margitsziget* kombinációnál évi 63.000 P-t jelent, a *Csillaghegy-Kristály-nál* évi 42.000 P tiszta pluszt jelent.

De erre még visszatérünk.

A Harmat-ajánlat belső célokra készült, szigorúan bizalmas jelzésű terve a tőkeszükségletet illetően ilyen felállításról tájékoztat.

Kell 19 autó 50.000 P,
kocsik 10.000 P,
palackok 150.000 P,
gépberendezés 60.000 P,
felszerelés 10.000 P,
egyéb kiadások 50.000 P,

ami összesen 320.000 P befektetést reprezentál.

A kartel hajlandó 30, esetleg 60 embert átvenni a Harmat-üzem régi személyzetéből.

Ha a kör lezárulna, ha tehát a *Harmat-Margitsziget-Csillaghegy-Kristály vizek* egyesített alapon garázdálkodnának, akkor a kartel a következő csábképet kapja:

a négy üzem összes termelése évi 10.500.000 liter. Az árat a vevő (hely) védelmet szabályozzák és biztosítják, a kiszolgálási és hitelezési feltételeket megállapítják. Ez esetben a palack és egyéb bevásárlás, ellenőrzés, adminisztrálás, bizományi feltételek, kedvezmények, ügynöki jutalék, fuvarozás-szabályozás széles lehetőségei mellett literenként minimum 2 fillér megtakarítást ér el a kartel, ami a termelés összmenyiségénél évi 210.000 P, aminek figyelembevétele mellett a kartel végleges kalkulációja most már így fest:

termelünk 10.500.000 litert á 8¼ filléres áron 866.250 P költséggel és eladjuk literenként 15 fillérért, ami 1.575.000 P-nek felel meg, keresetünk évi 708.750 P lesz!

Mert a kartel 15 fillérért óhajtja majd a vizet adni! Tizenöt fillér volt ugyanis az egykori legmagasabb fővárosi árnívó.

És mi kell ehhez a szép kis gsefthez?

Azt mondja a tervezet:

tőkeszükséglet a *Margitsziget*hez 250.000 P,

tőkeszükséglet a *Harmatvíz*hez 320.000 P,

összesen 570.000 P. Egyszer. Ezt az első évben túlkeresik és aztán itt az ásványvíz-eldorádó.

Egyelőre ennyit erről a kérdésről.

Nyilatkozatok

I.

En soha lapjuk szerkesztőjének, vagy munkatársának semmiféle információt a cikk tárgyában nem nyújtottam. Nem mondtam, hogy évek óta nagy harcok dúlnak az ipartestületben a szállítások miatt és hogy az OTI közszállítással kapcsolatosan súlyos rágalmak hangzottak el. Azt sem mondtam, hogy az egyik ülésen Chmura László nyíltan megvádolta a magyarországi szociáldemokrata pártot azzal, hogy az OTI-nál lévő delegáltjai révén sápot húz többek között özv. Juszt Ferencné szállításából azért, mert a pártnak az igazgatóságban helyet foglaló tagjai juttatják immár évek óta a cégnek a szállítási üzletet.

JUST GYULA

látszerész

Budapest, II., Margit-körút 6.

II.

Valótlan az, hogy munkatársának a cikkben felsorolt adatait megerősítettem volna. Valótlan az, hogy megvádoltam a szociáldemokrata pártot azzal, hogy delegáltjai révén sápot húz többek között özv. Juszt Ferencné szállításaiából.

Való ellenben az, hogy nálam járt munkatársától minden felvilágosítást megtagadtam. Való az, hogy kb. két hét előtt telefonon felhívott ez a munkatársa és megkérdezte, valóban tettem-e a szociáldemokrata pártot fenti módon gyanúsító kijelentéseket, mire tanuk előtt közöltem, hogy ez valótlan.

Tisztelettel

CHMURA LÁSZLÓ.

Két helyreigazító nyilatkozatot közlünk itt. A törvény kötelez erre. Megjegyezzük, hogy:

a) a szóbanforgó cikkben nem erről a nyilatkozó Juszt Gyuláról beszéltünk. Van még egy Juszt László és Gyula (IV., Múzeum-körút 13. sz. a.) cég. Ennek a cégnek azonos nevű tagjával beszélt annakidején munkatársunk. Tehát sajnálatos névcseré történt;

b) Chmura László igazat mond. Ő nekünk (munkatársunknak) nem vallotta be, hogy rágalmazott;

c) tény, hogy Chmura Lászlóval kapcsolatban a szóbanforgó cikkben szereplő rágalmozó kitételeket munkatársunk előtt kifejezetten állították;

d) sajnáljuk, hogy a szociáldemokrata pártot ezzel megbántás érte. Mi ezt nem akartuk, sőt az alaptalan rágalomnak szándékoztunk gátat vetni.

A szerk.

Nincs szükség a Mezőgazdasági Hitelintézetre

Amikor annyi kíváló, az utóbbi időkben külön ilyen célra alapított és nagy körültekintéssel megalapozott intézet szolgálja a mezőgazdasági hitel megfelelő ellátásának céljait, itt az ideje leépíteni azokat, amelyek kvázi régi szalmán rágódva, különböző, ma már nem helytálló jogcímeken keresik ezen a területen az érvényesülést. Számos e pillanatban itt még fel nem sorolható ok szól amellett, hogy a mezőgazdasági hitel terrénján mennyi elővigyázatosságra van szükség. Nem mindegy, melyik intézmény, milyen *erkölcsi* beállítottságú személyek foglalkoznak a gazdák kölcsönigényeinek kielégítésével. Hivatalos köreink nagyon helyesen mérlegelték ezeket a szempontokat, amikor például legutóbb az *Országos Földhitelintézet*-tranzakciót végrehajtották. És ugyan ezek a nézőpontok váltják most majd ki a legnagyobb gondossággal előkészített revíziót például ennél a kis intézetnél, amelynek sem *személyi*, sem egyéb tényezői nem valók *ma* már erre a kényes területre.

Köztudomású, micsoda szűk keretek között mozog ez az „intézet” és szakkörökben jól ismerik azokat az ellentéteket is, amelyek vezetője Nagy Béla és ama szellem között állanak fenn, amelyek *mostanában* a mezőgazdasági hitel-tranzakciókat irányítják és áthatják.

Elérkezett az ideje annak, hogy ezt a fölösleges hitelbölt a mezőgazdasági cirkulusokból kikapcsolják. Nincs szükség rá. Ok- és jogtalanul terheli azt a piacot, amelyből már régen kikopott.

Előbb azonban, hogy úgy mondjuk (éppen eme Nagy Béla szavaival): „schwarz auf weiss” látni akadjuk mindama ügyleteket, azok teljes mibenlétét, amelyek a gazdaközönseget a közelmúltban olyan nagyon érintették!

A Főváros nem vásárolhatja meg az Erzsébet-sósfürdőt

Nem sikerülhet a HANTOS-bank manővrozása

Messzemenő érdeklődést keltő cikkben írtuk meg hónapokkal ezelőtt, minő tranzakciót szeretnének lebonyolítani az *Erzsébet Sósfürdő* című, különböző manipulációk miatt — sajnos — levitézlett fürdővel. A *Központi Leszámoló* nevet viselő kisbank, a *Hantos*-féle családi intézet, minden összeköttetés megmozgatásával szeretné ezt a fürdőt a *Székesfőváros* nyakába sózni. Sajnos, a fürdőügyek irányításával megbízott ügyosztály vezére a múltban sem kezelte kellő eréllyel az ilyen kísérletezéseket. (Rácfürdő & Co.) Fennáll tehát a veszély, hogy *Hantosék* terve sikerül.

Ez ellen emeltük és emeljük fel szerény tiltakozó szavunkat. Rámutatunk e fürdő kölcsönbonyodalmaira és arra a szövevényes spekulációra, amely elsősorban a nevezett bankocskán keresztül körötte kivirágzott. Ilyen „bolt”-ból nem kér a főváros közönsege. Ennek az üzletnek létrejöttét megakadályozni a városatyák elsőrendű kötelessége.

Reméljük, ez a probléma odáig sem fajulhat, hogy a fővárosi tervek rendjére kerüljön!

Jaj! Drága a szappan! Hutter-Leverék uralma

A falakon méteres plakátok hirdetik a legújabb „abszolút” biztos szépségzsappant, *Hutterék* új kreációját. A plakátokról unalomig ismert faarcú hollywoodi hölgszépsegek csikorgatják fogaikat a szenvedő budapesti emberiségre.

Mert nekünk csak ez kell, *Hutterék* luxusszappanja, ugyebár!?

Arról persze nem plakátiroz *Hutter—Bodóné*, hogy a mindennapi fogyasztáshoz szükséges szappannal mit csinált! Botrányos áremelést zúdított a magyar közönség nyakába.

Bár a kartel még nem teljes, *Hutterék* máris indokolatlanul igyekeznek helyzetadta előnyeiket kihasználni. Mi lesz itt, ha a kartelkört teljesen lezárják!? Ebben a bilincsben összeroppan a magyar fogyasztó.

De ezt meg kell akadályozni. És ezt az összeülő parlamenti várják a fogyasztók milliói.

A néma fővárosi tanácsnokról

szóló írásunk sikerét a hozzánk érkezett levelek igazolják. Egyiknek néhány sora: „... és miért nem halljuk tanácsnokunk indítványozó szavát akkor, midőn egyes különösen veszélyes közlekedési pontoknak legalább rendőrszettel való ellátásáról van szó. A tanácsnoknak sem ehhez, sem máshoz nincs szava. Itt van például az Önök előtt lévő rendkívül forgalmas Dohány-, Dob-, Wesselényi-utca és Károly király-út találkozási vonala a zsidótemplom felé. Itt van csak aztán zűr-zavar. Persze a közlekedési tanácsnok ezt nemigen látja, bár igen valószínű erre is elvezet az útja, naja, de ő autón közlekedik. Itt jönnek a kocsik, autók, villamosok, autóbuszok, izgága biciklisták és még izgágább járókelők öt irányból. Poszt csak minden nap maximum egy órát tartózkodik átmenetileg ezen a helyen. A jó Isten mind a két karját tartja védőleg e hely fölött, különben óránként lenne baleset. Miért nem halljuk törvényhatósági ülésen a tanácsnok úr javaslatát erre és egyébre vonatkozólag!? Miért nem...”

És ilyen stílusban mind ahány.

Ezek után mi a tennivaló?

A fővárosnak az egyre sűrűsödő közlekedési balesetek által engedelmesen szenvedő közönsege nevében a népdal szavaival szólunk néma közlekedési tanácsnokunkhoz:

„Szólalj meg hát, gyönyörű virágunk.”

Avagy kiegyezünk.

Ne szóljon semmit, inkább cselekedjen már valamit!

AKINEK AZ ÚJ 37. M. KIR. OSZTÁLYSORSJÁTÉKHOZ még nincs sorsjegye, siessen venni, vagy rendelni, mert a csekély készlet gyorsan elfogy. Huzás már szombaton, 17-én kezdődik. A sorsjegyek árai: $1/1 = 28$, $1/2 = 14$, $1/4 = 7$, $1/8 = 3\frac{1}{2}$ pengő az összes főárusítóknál. Minden egyes sorsjegynek egyenlő a nyerési esélye, egyik sorsjegy olyan, mint a másik.

Közgazdasági visszásságok néhány éles, de igaz mondatban

— Zsírolvasztó „gondok”. Tetszik látni az idéző-jelt? Mert ugyan kinek másnak gondja lenne ez a zsírolvasztó-gseft, mint azoknak az ügyvédeknek, akik peres ügyek vitele helyett, ime „zsíros” ügyek vitelére adták ügyes fejüket. Most azonban baj van az olvasztással. Nincs mit olvasztani. Itt vannak a fővárossal szemben nagy garrral vállalt kötelezettségek. Mi lesz majd a teljesítéssel? Majd elvállik!

— Zsirexport értelmetlenségek. Szép, szép az exportáló tevékenység, mert valutára szükségünk van. De, ahol export-teren a logika kissé nehezen mozog, ott mégis gondolkodni kell bizonyos értelmetlenségek felett. Ott kezdoak a dolog, hogy a Magyar Serteshizlato Bizottsag nemreg igen súlyos megállapításokra jutott a nemet kivételünket illetően. Ismerek, hogy 90 vagon zsirt és 20 vagon szalonnát ajánlottak fel legutóbb a nemeteknek hűtetlenül olcsó áron. Ezen az üzleten 80 millió RM. lenne a nemetek tiszta haszna. Ennek dacára visszaesoben a kivitel. Mar most más piac-orientáció lenne-e? 1. Ez az, amit nem értünk. 2. A beföldi telvevőképességet miért nem használják ki? Hat ha itt olcsóbban próbálnák piacszírozni a zsirt, vajjon nem találna-e belső piacra az a mennyiség, ami ma exportra asitozik a raklárakban!? Most csak ezt akartuk mondani.

— MFTR, óh-ho-óh! Október vége felé, vagy november első napjaiban ül össze kitünő folyamhúzózási vállalatunk igazgatósági ülése. Ha azt a frázist használjuk: „izgalom előzi”, nem nagyoztunk. Először is 1933. óta nem volt közgyűlés. Azután az alap-töke problémája. A hitelező bankok állásfoglalása (e tekintetben ugyan messzemenő lojalitás várható). Végül a személyi kérdések. Es itt álljunk meg két szóra. E két szó: megfélembereket. De ezt a két szót aggódó magyar szívünk teljes erejével ismétéljük: megfélembereket!

— Pékizgalmak városszerte. Évökkel ezelőtt néhány sorban írtunk a pékek karteljében dülő bizonyos bonyodalmakról. Bevalljuk, a pékek olyan energiával jöttek ellenünk, hogy — a bizonyítással elkészvén — 70 pengőre ítéltek munkatársunkat. Azóta persze sok mindenről, amit a harcias pékkartelről annakidején feljegyeztünk, kiderült, hogy igazat állítottunk. Néhány furcsa ízű pereskedés sok mindenről lerántotta a leplet. Szavunkra, nem hittük, hogy ennyire harcias népség a lisztesek derék társadalma. Most arról beszélnek, hogy a kartel decemberre megszűnnék. Nagy az izgalom pékországban. Nyilatkozatok sülnek-főnek. Egyik pék karteellenes, a másik lángol érte. És a közönség. Énekl: „nincs a pék-csatában vesztes, csak én”.

— Más embert a hűtőházak élére! Az általunk oly igazán becsült élelmiszerkereskedő vállalat hűtőházai rosszul funkcionálnak. Nem mennek. Nem mi mondjuk. A legilletékesebb ember, a vezető igazgató, bizonyos Thieben állította. Nyilatkozott. Illetékes felsőbbsége nagyon csodálkozott Thieben szereplé-

sén. És gondolkozni kezdett. Ha ez a Thieben így látja a dolgokat, itt valami nem stimmel. Hiba van. Vagy benne, vagy nála. Utánanézték. Mint halljuk, benne találnak hibát. Thieben-ne. Ugy hírlík, rövidesen más vezető kerül erre az általános szempontokból is fontos helyre.

— Ertlék és az OTI pénze. Szerény hasábjainkon elsőnek hirdettük, hogy óvatosan azzal a balatoni kölcsön-osztogatással. Alapos indokolással mutatunk többek között a siófoki wircsafta. (Csak ezzel az utálatos német szóval illetjük, Siklós & Co. miatt. Ez illik rá!) Hála Istennek, nem úgy isszák a levest, ahogy a tűzhelyről leveszik. Igenis, jól meg kell fontolni, kiknek és hogyan adják oda az egymilliókat. A közösség pénzéről van szó és ha már befektetik, a közösség javára tegyék. Nagyon célirányos az OTI-nak előrelátása. Így kellene az egész vonalon! Elsősorban ezen a balatonin!

Péchy Horváth Rezső: Állás napi 70 fillérért

Régesrégén elcsépett, de azért mélységesen igaz közhely az, hogy — az élet a legötletesebb, a legbátrabb regényíró. Ha az alább következő történetet valaki regényben vagy novellában írná meg, egészen bizonyosan megmosolyognák az „erőszakolt”, a „kiagyalt”, a „merész” mese miatt és alaposan lehurrognák érte, mint olyant, aki a mai kegyetlen való-ságú életben dajkameséket akar az emberekre erőszakolni.

Pedig ez a történet egyáltalában nem kitalálás, nem dajka-mese, nem költemény.

A történet egy pestkörnyéki városkában játszódik s a szenvedő főhőse egy tehetséges, fiatal festőművész, aki kitünő rajztanár is és aki két apró gyermek apja. Gyermeknek is szerepelve a történetben, mindjárt azt is elmondhatjuk, hogy az egész nagy dicsőségére szolgál a mi gyermekvédelmi rendszerünknek.

A festőművész-tanár úr már hosszú évek sora óta csellengett állás és kereset nélkül. A négytagú kis család már jól ismerte a fővárosi nyomor minden oldalát, mert az a három képkiállítás, amit a művész úr — bár előkelő helyen — rendezett, erkölcsi sikernél egyebet nem hozott. A kis család megismerte a semmiből való főzés szászréti tudományát, ruházkodásában pedig majdnem odáig jutott el, mint a mezők liliomai. Sorsuk akkor fordult meg, amikor arról értesült a festőművész úr, hogy egy pestkörnyéki városi polgári iskola rajztanárnője, aki betöltötte 65-ik életévét, nyugalomba készül vonulni, előbb azonban pár hónapra helyettes keres. A nyomorgó művész azonnal odautazott, felkereste az idős tanárnőt és rideg színekkel ecsetelve előtte a helyzetét, megkérte, tegye lehetővé, hogy ő kapja meg a helyettesítést és a végleges nyugalombavonulás uán a rajztanári állást.

A tanárnő — akinek a férje szintén állásban levő középiskolai tanár — nem csinált belőle titkot, hogy nem szánt sok honoráriumot a helyettesének, sőt — egyáltalában nem is szánt neki. Később, hosszú és idegekre menő rábeszélés után

mégis elért annyit, hogy a tanárnő minden munkanap után fizetett neki — hetven fillért...

Erre a hetven filléres ideiglenes keresetre a festőművész tanár nyomban kiköltözött családotól a kis városba és megkezdte a csodával határos lehetetlent: megélni napi hetven fillérből, családotól egyetemben.

A festőművész a hetven filléres helyettesítés alatt megkezdte az állás biztosítására szükséges előkészületi lépéseket. Megmozgatta minden összeköttetését és hosszú hónapok fárasztó munkájával elérte azt, hogy illetékes helyen megígérték neki az állást arra az esetre, ha a 65 éves tanárnő nyugalomba vonul.

Most már csak a tanárnőt kellett valahogy rábírni arra, hogy elvonuljon a valóban jól megérdemelt nyugalomba. Ez volt a legnehezebb, legfárasztóbb munka! Mert a tanárnő, akinek a férje is remekül keres, sokáig hallani sem akart ilyen „megrövidítéséről” s nem volt hajlandó átengedni helyét az állástalan, családos, apró gyermekekkel bíró tanárnak, akinek nemhogy nyolc pengője, de az ideiglenesen élvezett hetven filléren kívül semmi jövedelme nem volt.

Végre azonban mégis diadalmaskodott a festőművész és feleségének rengeteg rimánkodása és a tanárnő hajlandónak mutatkozott a nyugalombabonulásra.

— De csak egy feltétellel! — jelentette ki kérlelhetlen szigorúsággal.

A festőművész és felesége már előre is, látatlanban, vállalták a feltételt és erről biztosították a tanárnőt.

— Ha nyugdíjba megyek, — mondotta ki a súlyos feltételt — a fizetéséből minden hónapban adni fog nekem hatvan pengőt... Egy évig. Amennyivel korábban megyek nyugdíjba.

A festőművész szinte megszállott és leroskadt a szörnyű kijelentés hallatára. Hatvan pengő havonta, a 150 pengő havi

fizetésből — ez egyenesen embertelenség, az éhező, megszorult ember sarokhaszorítása, helyzetének szívtelen kihasználása!... De aztán gyorsan számolt magában; ha hatvanat odaad minden elsején, még mindig marad kilencven pengője, abból pedig az évek óta tartó nyomorgás által megtanított igénytelenség révén fényesen meg tudnak élni...

— Rendben van! — jelentette ki felderült arccal és hálásan megköszönte a tanárnőnek a „jószívűségét”.

De a festőművész felesége még alkudozni kezdett s nem hiába: tíz pengőt sikerült leimádkoznia a havi hatvanból. Így ötven pengős havi osztozásban állapodtak meg, marad tehát nekik havonta — száz pengő! Hogy ez milyen óriási, csimborasszói összeg annak, aki évekig nem keresett egyetlen fillért sem, azt csak az tudja megérteni és méltányolni, aki maga is megpróbálta éveken át kereset nélkül létezni a világban.

— Hanem azt kikötöm, — jelentette még ki a tanárnő — hogy a nyugdíjaztatásomat magának kell kijárnia!

Természetesen ezt is elvállalta a festőművész és addig kiléncselt, addig szalagált, míg a rajztanárnő nyugdíjaztatása megtörtént. Ezzel egyidejűen pedig lebonyolódott az ő megválasztatása is, amit az egyik festőművészeti tömörülés hivatalos támogatásával sikerült elérnie. Megvolt az állás! Havi százötven pengő fix, azaz hogy csak száz, mert az ötvenet minden elsején pontosan le kell adni a volt tanárnőnek.

S lelkiismeretesen, becsületesen szűrja le a nem nagy lelki nemességgel megszabott horribilis adót minden hónap elsején. Kicsiny fizetésének egyharmadát. A nyugdíjas, állásban levő férjes tanárnőnek...

...Hát így juthat álláshoz a mai diplomás fiatalság, a sokgyermekes családapa, a szépen szavaló családvédők nagyobb dicsőségére...

Péchy-Horváth Rezső.

Igaztollú Olivér levelei színházról, filmről, pletykáról

Kedves Szerkesztőm,

engedje meg, hogy egy kis színház teljesítményének örömteljes dicsérésével kezdjem mondanivalómat. A *Művész Színház Velencei kalmár* előadását méltatom. Sokan kételkedtek abban, hogy az adott körülmények között ez a vállalkozás sikerüljön. Talán voltak is alapjai a kétkedésnek. A keret, a felvonulás arányai nem minden hozzáértőt látszottak „a priori” kielégíthetni. Csak egy, a készség, a direkción törekvése ellensúlyozta úgy a jó, mint a rosszakaratú bizalmatlanságot, amely — Pesten volnánk! — bőven terem a színházi tájékon. Minderre alaposan rácăfolt az előadás, amelyről nem kritikát akarunk írni, hanem magyarázatot. Igen, magyarázatot arra, milyen szolgálatot tett ezzel a produkciójával a művészetnek és a közönségnek a *Művész Színház*. Ezt a darabot eddig csak a nagy közpénzekkel dotált nehézsúlyú színpadon tudtuk elképzelni olyan színrehozásban, ami szép és talán művészileg teljes lehetett ugyan, mégis felfogása, hangja, mondanivalóival messze esett tömegeinktől. Erre, nevezetesen hogy ezt csak így lehet és szabad — cáfolt rá dialalmasan úgy

ez a kis színház, hogy bebizonyította, hogy így kell ezt játszani, mi több mondani, láttatni, éreztetni. Így igaz, így derül ki, hogy amit a nagy angol annak idején írt, ma is él, ma is a miénk, mindannyiunké. *Shakespeare* újra felfedezték Pesten. Elsősorban rendezői érdem ez és a gárdáé, amely — bár jórészt fiatal erőkből, mégis kiválóan oldotta meg feladatát és felelt meg elsősorban annak, amit rendezőjük kívánt és talán ez fontosabb, amit a közönségnek nyújtani kellett. Ezek után kíváncsian várjuk a sorakerülő ujdonságot, *Tamás István* darabját, az „*Aranyha*”-at.

Kár, hogy *Márkus* Lászlót elkedvetlenítik. Ugy halljuk, hivatalos helyen nem fogadták kellő megértéssel terveit, amelyek lendületet, élénkséget szeretnének *Operánk* lassú folyásába vinni. Egy kevés szín, okos változatosság bizony elkelne. Ezt akarja *Márkus*, aki jól látja, hogy erre itt szükség volna. Nem mondjuk, a sok évtized óta ismétlődő programot most több lelkiismeretességgel pergetik és *Márkus* remek szeme, nagy tudása tud itt-ott új színt rakni az ósdi kuliszszákra, de nagy általánosságban mi kevés az új!

A *Nemzeti* is csendes. A harcok elültek, a műsor lassan és biztosan forog, hiszen erős kéz tartja a volánt. Mintha némi lanyhulás lenne azért érezhető. Lanyhulás, ami aggodalomra késztet. Eltesszük azonban a kritika szavát a közeljövőre, lássuk előbb a színrehozandó magyar újdonságot, a *Zágon-darabot*, amelynél egyébként különösen a *Nemzeti* hölgygárdájának jut a szép és jó feladatok sora.

A *Víg* nagy csatát vív a közönségért. Egyelőre bizonytalanok a kilátások a végső győzelemhez, amelyet bizonyos belső konstellációk mellett és miatt is mielőbb biztosítani kell a direktciónak. A közeljövőt illetően szélsőséges találgatások folynak. Lehet, hogy egy reggel nagy meglepetésre ébredünk.

Hölgyek és urak, Disraeli, ez a két paripa ágaskodik egyelőre *Wertheimerék* szekere előtt. Az *Andrássy-utat* még nem nyitották meg *Wertheimerék* és ki tudja? Familiáris bizonyodalmakról suttog a fáma.

A méltóságos igazgató színháza sikerrel indult. Elbizakodásra azonban nincs oka. Egyébként úgy hallik, visszavonulási tervei vannak és a visszavonulás végső célja a filmstudiók lennének. Már most sokféleképpen bírálják *Bárdos* eme állítólagos szándékait. Egyesek szerint épen ideje, hogy átteszi működését más területre, mások azt mondják, irtó nagy majd hátra. Kétségtelen eredményei közé tartozik a *Belvárosi* halottaiból való feltámasztása. Viszont hová vitte, milyen mértékben emelte ezt a kis színházat, e tekintetben megoszlanak a vélemények. Sokan vannak, akik mindig tagadták *Bárdos* zsenialitását. Hogy *Igaztollúnak* mi a véleménye? Ezt majd egyszer kedves Szerkesztő, engedelmeivel külön cikkben fogja kifejteni...

Ó, szép szerelmes királynőm, hogy neked pont a *Városi* színpadával kell megküzdened? Nézz körül, mennyi alkalmasabb hely lenne, egészségesebb számodra! Apropos, *Városi* Szegény *Liber* elhunytával, reméljük megváltozik, megváltoztatandó lesz a felfogás, amely eddig e színházat mozgatta. Művészi és gazdasági vonatkozásban egyaránt. Mert a *Városinak* dús, érdekes adatokkal terhes története még feltárássra vár és úgy tudom, az Ön fiókjában e történet kézírata régóta lesi a napvilágot. Én csak annyit mondhassak; a *Városi* problémáját végre el kell dönteni. Valamit kell vele csinálni, hogy ez az épület okos hivatást töltsön be és miért maradjon színház, ha, tegyük fel, más irányban szebb és gazdaságosabb jövője akadna!

A *Pesti Színház* erőssége ma és a jövőben a *Murdti*. Szimpátiánk osztatlan részese a lelkes *Bethlen-téri Színház*.

Erdélyi intézetel erősen hanyatló tendenciát mutatnak.

A *Komédiában* üvöltő obszcénitások. Kell ez?

*

Milyen üdítő a magyar filmek sikere! Ugy látszik, a producerek ismét jó „Fahrwasser“-be jutnak, amire azért is nagy a szükség, miután teljes erővel kell szembeszállni a hollywoodi okoskodásokkal.

Chaplin nem hódította meg Budapestet, de filmje nagyon jó. Ezzel szemben undorítóan együgyű a *Fred Astaire*-film. De erről és általában ezekről a „*Top Hat*“-szerűségekről megírt Ön tartja fenn magának a részletes beszámolót. Jól van, kedves Szerkesztő, bár, meg kell mondanom, nem mindenben osztom véleményét. A *Lédererizmus*ról írt cikke furorét keltett és számítsa igaz sikerének, hogy a legfelsőbb helyen is felfigyeltek rá.

Hadd térjek vissza a magyar témákhoz.

Seregnyi hazai termés készül. *Dunaparti randevú*, *Vihar Kemenespusztán* stb. Az auspiciumok nagyon kedvezőek és ami a legfontosabb, közönségünk várja őket. Hittel, szeretettel. Mi szükség van tehát *Hollywoodra*? Semmi. A magyar publikum megvetéssel utasítja vissza az életet teljességgel nélkülöző együgyű amerikai „alkotásokat“, amelyek közül is messze kirínak a *Metro* (*Meyer*) sületlenségek. *Ziegfeld*, a nők kirdlya, ha nem ismernénk tartalmát, már a címtől is megfutamodnánk!

Egyébként a *Metro* itt is nagyon célirányosan szeretne működni. Lásd a görlyversenyeket. Szépségverseny — görlyverseny!? És hol vannak a hatóságok!?

A külföldi filmek közül a *Fröhlichét* és a *Bolváry*-produkciót tudjuk csak kiemelni. A többi közönségbutító, ártalmas. Ki velük!

*

Rádióink az elmúlt hetekben javult. Ráfér. Még többet és jobbat, hogy elérhesse a kívánt színvonalat!

Pletykamentességet kívánt Ön és én — hallgatok. Szeretettel

Öllvér.

SEGÍTSÉG!

Lédererizmus a filmszakmában, amely ellen kulturális okokból harcot hirdetünk

II.

Lédereréknek nemrég kínos csatájuk volt az Akácfa-utca 4. sz. alatt létezett (jelenleg a *Stúdió*) ütött-kopott helyiségük bérlőivel. Ez a harc a polgári és a büntető bíróság előtt még befejezetlen. Ugy tudjuk, újabb büntető feljelentést is adott be a bérlők egyike dr. *Léderer* ellen.

Büntető feljelentés egymagában még nem alkalmas arra, hogy valakiről ítéletet mondjon a közvélemény. De ennek az Akácfa-utcai ügynek hátterében egy olyan szemérmetlen spekuláció áll, amelyet — egyelőre így nagy vonásaiban — csak azért említünk, hogy közönségünket közelebb hozzuk elgondolásainkhoz. Ahhoz, hogy miért tartjuk mi szükséges-

nek a *Lédererizmus* megfékezését, de ha lehet, kiírtását a film területéről. Frázismentesen, néhány szóval is elmondható.

Ezek a *Lédererék* veszélyt jelentenek az általuk importált filmeknek a közönségre gyakorolt hatásai miatt. Erre Önök azt mondhatnák: ugyan kérem, a filmet az nézi meg, aki akarja! Nem így van! A film ma bizonyos mértékig szükséglet. A film ma olyan vonzóerőt gyakorol, hogy csak a jól vezetett reklám kell ahhoz, hogy a közönséget, különösen pedig annak kevésbé magasabb műveltségi színvonalon álló és ennél fogva kevesebb kritikával rendelkező részét, a színházakba behúzza. *Lédererék* egy csomó inozi-

val rendelkeznek. Tessék e mozik műsorát megnézni. Csupa olyan külföldi alkotásokat mutatnak be, amelyek tőlünk vadidegen szellemben készültek, nincs bennük a mi követelményeinknek egyező, vagy megfelelő gondolatnak szikrája sem. Állítjuk, hogy ennek a lélekromboló filmgyártásnak hazai képviselői első sorban a *Lédererek*. Szinte korlátlanul uralkodnak pont azon a területen, amelynek nemzetnevelő jelentősége majdnem akkora, mint az iskoláké. Az iskolák viszont természetesen állami vagy városi kézben vannak és a film — íme, a *Lédererekében!* Micsoda kontraszt, micsoda kiáltó ellentét és mennyi baj gyökerét hordja magában.

A hozzánkérkező bátorító írások tanúsítják, hogy kezdeményező jellegű megmozdulásunk visszahangra talált.

Ez bátorít arra, hogy a harcot folytassuk a *Lédererizmus*, a *Lédererek* ellen, akiknek kezében ennyi filmhatalmat engedélyezni — kulturális öngyilkosság!

Metro-Mayerék trükkje az iskolákkal

Itt fekszik előttünk egy rölapocska. Jobbszélen köralakú keretben a két ismert filmkémikus után-bután vihogó arca. A körben felírás: Stan Laurel Oliver Hardy Club. A cédu'a szövege: „Mindig mosolyogni! Ez az egyetlen kötelessége annak a gyermeknek, aki a Laurel és Hardy Club tagja akar lenni! Küldd be sürgősen az alábbi belépési nyilatkozatot! A Laurel és Hardy Club tagjai résztvesznek a Club által rendezendő matinékon, versenyeken és ünnepeken. Itt vágd le az alábbi nyilatkozatot és küldd be, vagy vidd el a következő címre: és most perforáció, alatta „Nyilatkozat” név, lakás, kor stb. rubrikákkal. Perforáció felett közvetlenül a *Metro-Goldwyn-Mayer* pecsétje, legalul a kiadó: *Guttmann Károly*.

Íme a *Metro* legújabb bosszantó ízléstelensége.

Az iskolásgyermeket szeretné megszervezni a maga részére. Nem rossz ötlet, de vannak némi előfeltételei hibái. Nevezetesen elsősorban a szigorú és nagyon helyes hatósági intézkedés, amely eltiltja az iskolásgyermek egyesületekbe való beszerzését. Mondjuk, ez komolytalan, ez játék. De talán éppen ez a legnagyobb bibi. Ez a komolytalanság vonja el elsősorban a gyerek figyelmét a komoly munkától és kötelességeitől! Meg aztán ez a két kómius sem a gyerekek számára játszik. Hülyeségen, félszedségeken alapuló fi'njeik tele vannak szerelmi szövevényekkel, durva jelenetekkel, vetkőzésekkel és vetkőztetésekkel; brutalitás jellemzi a *Metro* ékei igazi amerikai ízü és szellemü produkcióit.

Meg kell tiltani *Guttmanné* olcsó trükkjét. Hagyja békében a *Metro* az iskolásgyermeket!

Levél a Szent Imre-fürdő kád-anomáliáiról

„A Magyar Közélet szerkesztőségének,

Budapest.

Felkérem Önöket, hogy az alábbi soraimat közölni szíveskedjék. Mint a *Szent Imre* fürdő állandó vendége közérdekűből közlöm, hogy amióta Budapest Székesfőváros a Heinrich-családtól ezen gyógyfürdőt átvette, azóta ez csak visszafejlődik, de ezzel egyidejűleg a Székesfőváros jár elöl jó példával, hogy a kultúra is visszafejlődjék. Ismeretes, hogy midőn a Heinrich-család volt a fürdő tulajdonosa, négy napi-

lapra (Pesti Hírlap, Pesti Napló, Új Nemzedék és Nemzeti Újság) fizettek elő, most pedig, hogy a város birtokolja e fürdőt, úgy ebben, valamint az összes városi kezelésben lévő fürdőkben (Szt. Gellért, Rudas, Széchenyi) beszüntették az összes lap-előfizetéseket, valószínűleg azért, hogy az igazgatósági tagoknak több tantiem jusson. A napokban a „Hungária” gőzfürdőben voltam, ahol lényegesen olcsóbb (64 fillér) a jegy ára és itt meglepődve láttam, hogy a tágas pihenőben 5 napilap áll a közönség rendelkezésére.

Nem mulaszthatom el ez alkalommal rámutatni a visszafejlődés másik eklatáns példájára is. Ugyanis a közelmúltban a férfi-gőzfürdő meleg bazin termében a három hideg zuhany közül kettő megrongálódott és így csak egy állott a fürdőközönség rendelkezésére, ezt pedig csak akkor lehetett használni, ha az ezen zuhany előtt levő kőpadon senki sem pihent, nehogy az illető hideg vízzel lelocsoltassék. Azt hiszem legfőbb kötelessége volna az igazgatóságnak gondoskodni arról, hogy pótzuhanyokat szerezzen be a Székesfőváros, hogy amennyiben egy zuhany elromlana, az esetben azonnal felszerelhető legyen a másik.

Ami a köztisztaságot illeti, arra is nagyon ügyel dr. *Bilkey Papp* Lajos igazgató-főorvos, mert a nedves gőzkamrában a hideg zuhanyon újjnyi vastagságban van lerakódva a zöldgálic, valószínűleg azért nem távolítják ezt el, mert orvosi szempontból ez a szemre jó hatással van... Itt meg kell még említenem, hogy a száraz gőzkamrában az olcsó Camilla-tea helyett a nyilvános W. C. fertőtlenítő anyagot használnak, mely a földreöntés alkalmával a meleg cement padlón feloldódik és rém kellemetlen fullasztó szagot terjeszt és csipősségénél fogva a szemet marja és így lehetetlen az ott tarózkodás.

Ha Budapest Székesfővárost fürdővárosnak akarják deklarálni és a külföldieket meg akarják hódítani, úgy a fenti bajokat feltétlenül sürgősen orvosolni kellene.

Egy fürdővendég.”

Egy kis (nagy) panaszkodás az OTI ellen

Már állandó rovatot kell nyitnunk lapunkban az OTI ellen érkezett panaszoknak. A munkások és dolgozók hosszú évek során át befizetik a nehezen keresett garasokat és amidőn az ellenszolgáltatásra kerül a sor, akkor a beteg tag csupán mérgeződik.

A sok panasz közül kiemeljük F. R. tisztviselő levelét, aki négyoldalas panaszos levelében többek között a következőket mondja:

„Évek óta fizetője voltam az OTI-nak, de sohasem vettem igénybe, hanem mindig privát orvoshoz mentem, mert szív-bajos vagyok. Végre nem győztem pénzzel és így kénytelen voltam az OTI-hoz fordulni. Elmentem a kerületi orvoshoz és kértem, hogy terjesszen elő a szanatóriumba. Az orvos azt mondotta, ön még nem fullad és nem dagad, tehát nem megy olyan könnyen a szanatóriumi beutalás. Erre én azt feleltem, nem fogom megvárni, amíg fulladok és dagadok, hanem meg akarok gyógyulni, mert fiatal vagyok. Kértem, hogy adjon levelet, amellyel felülvizsgálatra mehetek, azonban nem adott.

GEORG KAISER ÉS SPOLIANSZKY
világhírű zenés és táncos kabarérevüje

FEHÉR ÉS FEKETE

az évad első szenzációs újdonsága a

TERÉZKÖRUTI SZINPADON

Minden este 9 órakor

Telefon 1-265-54

Igy én anélkül mentem el a felülvizsgálatra, ahol elutasítottak, hogy hozzak az orvostól írást. A beteg szívemmel újra fel kellett másznom a negyedik emeletre az orvoshoz. Kiüzent a szobalánnyal, hogy délelőtt nincs rendelés, jöjjenek délután. Hangsúlyoztam, hogy az orvos hibájából küldöttek vissza és beteg szívemmel nem győzők lépcsőt mászni, de hiába. Újra visszamentem az OTI-ba, a panaszíródába, ahol végre kaptam egy levelet, amellyel a felülvizsgálaton megjelenhettem.

Nagy tömeg ember várt ott már a szűk légmentesen elzárt folyosón. Egyik szánalmasabb külsejű volt, mint a másik. A levegő olyan lehetetlen és bűzös volt, hogy elhagyott az erőm és elvágódtam a kövön. Amikor magamhoz tértem, sem láttam orvost a közelemben, csak egy beteg hozott egy kis szóda-vizet és azzal élesztgettek. Az OTI még egy orvost sem küld ki a folyosóra, ha valaki elájul. A többi beteg hangosan méltatlankodott, erre kiküldték a szolgát és soronkívül behívtak. Így kerültem a visegrádi szanatóriumba.

Bár csak oda ne mentem volna, mert még betegebb lettem, mint midőn kimentem. Az orvos mindenkit megvizsgált, amikor beutalták, ellátta a nővéreket utasítással, azonban a gyógyszereket nem kaptuk meg. Az orvos is felírta az injekciókat a kórlapra, de ezeket az injekciókat sem kaptuk meg. Az orvosnak panaszkodtunk, irónikus választ kaptunk. Egy-

szer például úgy én, mint a szomszédom panaszkodtunk a szívünkre. Az orvos meg sem vizsgált, csak azt mondta, milyen érdekes együttérezni. Egyszer a parkban összeestem s másnap panaszkodtam, erre azt mondta, hogy milyen jó, hogy vannak itt gavallérok, akik felkarolják.

Előfordult az is, hogy az asztalnál rosszul lett egy beteg s az orvos alig húsz lépésnyire ült tőle s az ápolónők odasiettek és az orvos is odakiáltott, hogy mi az, de meg sem mzdult, fel sem állt s tovább nyugodtan ülve maradt.

Egy idegbeteget, névszerint F. I.-t Kenessére akartak küldeni, de ő nem akart odamenni. Erre hazaküldték, az illető olyan rosszul volt, hogy az úton értesítették a mentőket és a pályaudvartól egyenesen a mentők szállították haza.

Mikor kijöttem, akkor sem vizsgált meg az orvos, de nemcsak engem, másokat sem és azt írta, hogy munkaképes. Egy hónap múlva kénytelen voltam kiváltani a szegénységi bizonyítványomat és kórházba menni, mert beteg vagyok."

Anélkül, hogy e levél minden részletének igazat adnánk, mert nem is akarjuk elhinni, hogy minden így történhetett, kérjük az OTI-t, hogy indítsa meg a legszigorúbb vizsgálatot. A levél a szerkesztőségünkben rendelkezésükre áll.

Részletek a zsírolvasztás és gyógynövénygyűjtés dzsungeléből

Amikor a zsírolvasztással foglalkozó ügyvédek megalakították a Zsir- és Húsfeldolgozó K. F. T.-t, máris gondoltak arra, hogy más üzletet is lebonyolíttanak.

Ugyanis a cégbíróságnál egyidejűleg új gyógynövény alakulatot is jegyeztek be 26757/1. szám alatt. A bejegyzést elrendelő végzés száma G. G. 37700/3/1936. január 2.

Cégvezetőnek dr. Breneck Ede fővárosi ügyvédet jelentették be, akinek lakcímét IX., Bakáts-tér 9. szám I. em. 3 alatt jelölték meg.

Meg kell állapítanunk, hogy ezen a helyen dr. Breneck Edének bejelentett lakása nem volt. Itt Kövesligethy Büben Miklós ügyvél, szék. f. bizottsági tag, irodája van.

A cégbíróságnál elékvő iratok szerint a Szövetkezet célja: a gyógynövény beváltás a kis és nagy gazdaságok bevonásával, gyógynövények, vegyipari növények, fűszeres növények, pl. paprika és zsírtartalmú növények stb. feldolgozása, gyűjtése, termesztése, raktárházak létesítése. A fent felsorolt áruknak bel- és külföldön való értékesítése, ipari feldolgozása, továbbá mindenféle ezzel kapcsolatos üzletek kötése. Egy üzletrész névértéke 10 pengő, egy-egy szövetkezeti tag csak a jegyzett összeg erejéig felelős.

A cég teljes címe: Gyógynövény Termelők és Gyűjtők Szövetkezete, Múzeum-körút 23.

A bejegyzést január 2-án jelentették be, míg az alakuló közgyűlést csak január 22-én délután 4 órakor tartották meg a Múzeum-körút 23. számú házban, — azért ilyen későn és 20 nappal a bejelentés után — mert részvényjegyzők nem igen jelentkeztek.

1936 januárban kibocsájtottak egy gyűjtőívet és ezen az íven dr. Perémi Gábor 10 drb., Kormuth Dániel 50 drb., Szerémi József 50 drb., Pincze Gergely 10 drb., Sey Ferenc 1 drb., Könczöl Géza 8 drb., Kalló József 1 dr., dr. Breneck Ede (az ügyvéd) 50 drb. részjeggyel á 10 pengő szerepelnek.

A tagok verbuválása nem járt sikerrel, mert több új belépő nem jelentkezett, csak Sey Ferenc jegyzett még 4 részjegyet, úgy hogy ő már a január 22-én az alakuló közgyűlésen 5 szavazattal rendelkezett.

Január 27-én már az alapszabályok 35 paragrafusának a módosítását rendelték el és olyan értelemben határoztak, hogy a szövetkezetbe mindenki beléphet, aki vagyonával rendelkezik és gyógynövény gyűjtésével foglalkozik.

Április 6-án a Szövetkezet 23 tagot mutatott ki, akik összesen 201 darab részjegyet jegyeztek.

Igen érdekes a tagnévsor. Az alapszabályok szerint tag lehet, aki gyógynövényüzlettel foglalkozik. Már pedig az alantí névsor egyes tagjainak a gyógynövényvel való foglalkozását kétségbe vonjuk. Pl. dr. Perémi Gábor, Könczöl Géza és Sey Ferenc.

De lássuk a névsort foglalkozás szerint:

1. dr. Breneck Ede ügyvéd 50 drb., Bakáts-tér 9.
2. Kalló József földműves 1 drb., Ujszász.
3. Kormuth Dániel okl. gazda 50 lrb., Mezőkeresztes.
4. Könczöl Géza kisbirtokos 8 drb., Mester-utca 21.
5. dr. Perémi Gábor kúriai bírő 10 drb., Baross-utca 27.
6. Pincze Gergely földműves 1 drb., Barossberény.
7. Sey Ferenc tisztviselő 5 drb., Zsámbéki-utca 14.
8. Szerémi József gyógynövénykereskedő 50 drb., Múzeum-körút 23.
9. Szalai László beváltó 10 drb., Erdőbenye.
10. Kriston László földműves 10 drb., Besenyőtelek.
11. Virág András beváltó 5 drb., Besenyőtelek.
12. dr. Török Ödön gazdálkodó 1 drb., Körösladány.

stb., stb., összesen 29 ember volt a részjegyző.

A cégbíróságnál levő iratokból — annak dacára, hogy a szabályszerű cégjegyzést engedélyezték — nem tűnik ki, hogy a részjegyek árát le is fizették volna.

Amikor a keret készen volt, elkezdtek dolgozni, hangzatos német nyelvű körlevelekkel árasztották el a külföldi gyógynövénykereskedőket és dr. Breneck Ede ügyvéd, illetve ennek főnöke, vagy társa, vagy barátja, dr. Kövesligethy Büben Miklós ügyvéd fővárosi bizottsági tag, tárgyalást kezdett egy angol céggel, névszerint az A. Tiemann Association L. T. D.-el. A megállapodást meg is kötötték, az 50 részjegyet jegyző Kormuth Dániellel, valamint Wilcken Henrikkal (aki finanszi-

rozsa a Zsir és Húsfeldolgozó K. F. T. szünetelő gyárárt és akinek a főváros nem adott zsírolvasztó üzemre engedélyt).

Az „*Unió*” Gyógynövény R. T. dr. Miklós nevű igazgatója munkatársunknak a következőket mondotta:

— A gyógynövényüzlethez szakvizsga, kaució iparengedély, exportóri engedély szükséges, de szükséges még a *Nemzeti Bank* engedélye is. Hogy rendelkezett-e ez a cég ilyen kellekkel, arról nincs tudomásom. Különben is ennek az elbírálása nem az én feladatom, hanem a hatóságoké. Ha hibákat követtek el, a hatóságok ezt könnyen megállapíthatják, módjuk van rá.

Vargha Tihámér.

A „Magyar Fakereskedő” megszívlelésre érdemes szenzációja

Szinte hihetetlen esetről számol be legutóbbi számában faszakma közkedvelt lapja, a „*Magyar Fakereskedő*”.

Kommentár fölösleges. Szó szerint hozzuk:

A kairói *Schrank* fornérkereskedő cég egyik beltagja Budapestre érkezett, hogy itt vállalata részére fornért és keményfaanyagot vásároljon. Hosszú útja símán folyt le, ellenben Ujpesten oly kalandban volt része, melynek hatása alatt azonnal *elutazott Magyarországról*,

A magyar kereskedelem mindenkor a legnagyobb korrektességgel jár el és ezért meg kell bélyegeznünk egyik kisebb ujbpesti fornéros cég azon minősíthetetlen eljárását, amellyel az egész magyar kereskedelemnek nagy károkat okozott. A rövid tényállás a következő:

Az említett kairói fornérkereskedő a kereskedelmi kamara által megjelölt fornérközvetítő útján Ujpesten, nagyobb cégeknél több tétel jobb és gyengébb minőségű fornért akart megtekinteni. Sajnos azonban rosszul lett fogta el és értesíteni akarta Halpert Ármint, közvetítőjét, hogy a megtekintést elhalasztja, azonban már nem találta otthon. Állapota időközben javult és közvetítője nélkül kiment Ujpestre, ahol az utcán egy másik, általa ismert fornérügynökkel találkozott, aki egy kisebb ujbpesti fornéros árukészletét ajánlotta fel neki. Az egyiptomi fornérvevő megnézte az árut, árát elfogadhatónak találta és másnap reggel megint kiment Ujpestre az üzlet végleges perfektuálására. Időközben azonban differenciái támadtak az ujbpesti fornérgyárossal, mert kitűnt, hogy a felajánlott jobb áru jóval kevesebb volt, mint az eladó a vevőnek jelezte és így a vevő nem volt hajlandó a jobb áruval együtt felajánlott többszörös mennyiségű gyenge árut átvenni.

Az eladó cég erre oly fenyegetőleg lépett fel a kairói vevővel szemben, hogy követelésére kénytelen volt neki oly értelmű *nyilatkozatot* írásban megtenni, melyben kötelezi magát, hogy Magyarországról *elutazik, Magyarországon nem vásárol és ha mégis vásárolna, köteles 2000 pengő pönldét fizetni*.

A külföldi vevőt ezen kényszer hatása alatt tett nyilatkozat folytán nagy kár éri, sok költsége hiábavaló volt, mert a nyilatkozat miatt más cégtől nem vásárolhat. Kárt szenved a többi fornértermelő, mert megfosztották egy vevőtől és károsul a magyar állam is, mely ezen kivittel kapcsolatban nemes valutához juthatott volna. A legnagyobb erkölcsi kár azonban a magyar kereskedelmet éri, mert ez a cég a történetek után mindenütt fog vásárolni, csak itt nem és ujbpesti kalandjának hírét terjeszteni fogja.

Mozgolódnak a krematórium hívei

Titkos értekezlet Debrecenben

Dr. Fésüs György ceglédi királyi közjegyző indította el a mozgalmat a debreceni krematórium üzembehelyezése miatt. Saját költségén körleveleket küldött széjjel, melyben a címzetteket felszólítja, indítsanak mozgalmat avégből, hogy a nagy költség-gel megépített debreceni krematórium végre működni is tudjon. Budapesten augusztus 19-én tartottak egy értekezletet a halotthamvasztás ügyében. Ezen az értekezleten valláskülönbőség nélkül igen magasállású emberek jelentek meg, akik mind a halotthamvasztás híveinek vallják magukat. Miután alapszabályukat eddig még nem hagyták jóvá, — pedig 30 éve kérvényezik már — egyelőre egy közgyűlést előkészítő bizottságot választottak, amely hivatva lenne az üzembehelyezés propagandáját elindítani. Mozgalmukat nagyban elősegítette, hogy a Győrben elhunyt *Limberg Sándor* igen tetemes összeget hagyott a halotthamvasztás céljaira, illetve egy nevét viselő ilyen célú alapítványra.

Az augusztus 19-én megtartott értekezlet folytán első vidéki értekezletüket augusztus 30-án tartották Debrecenben.

Az értekezletet, amely inkább csak a követendő propaganda megbeszélése volt, eddig nem hozták nyilvánosságra. A Debrecenben tartott értekezlet helyét is csak a benfentesek tudták. Nem is publikálták. Félték azoktól az emberektől, akik most a mozgalom ellenségei lettek — a Vásáry-rezsim letűnése után. Mint érdekességet említjük meg, hogy *ugyanazok*, akik a lehangosabban kardoskodtak a krematórium megépítése ügyében, — tegyük hozzá sikeresen — azok most a lehangosabb ellenzői. Pédig valamennyien debreceniek és ha a krematórium működne, éppen annak a városnak volna jövedelme, akiknek vezetői ezt ellenzik most. Változnak az idők...

Még emlékszünk arra, hogy milyen örömmel vették, — a most ellenzők is — hogy végre Debrecenben van az ország első krematóriuma. Van — de nincs. Van, de nem működik.

Debrecen után Győrben tartják a harmadik értekezletet, majd Szeged, Pécs, Miskolc következik. Szomorúan mondják a halotthamvasztás hívei, hogy még alapszabályuk sincs és addig nem fejthetnek ki működést a leállított halotthamvasztó ügyében. Az eddig megtartott megbeszélések is inkább baráti jellegűek. Ők maguk sem hiszik, hogy annak idején Debrecenben égetik el majd őket.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

A mezőgazdasági érdekképviseletek és agrárszövetkezeti központok szerződéses biztosító intézete

Üzletágak: tűz-, jég-, élet-, bal eset-, szavatossági-betöréses-lopás elleni-, gépkocsi- és állatbiztosítás.

Vezérképviseletései működnek alábbi vidéki városokban:

Debrecen, Győr, Kaposvár, Kecskemét, Miskolc, Pécs, Szeged, Szekszárd, Székesfehérvár, Szolnok, Szombathely.

Képviselet minden városban és községben.

Kartelen kívül!

Idegenek foglaltatják el a magyar munkások helyét a textiliparban

Rengeteg kitűnően képzett munkanélküli szakmunkásunk van. Magyar.

Idegen szakmunkás csak engedéllyel dolgozhatnak nálunk.

Álljon ezzel szemben jellemzésül itt a következő érdekes kis statisztika.

Egy kispesti textigyárban valamennyi vezető mérnök idegen. A portás is az. A gyár viszont jelentős állami kedvezményeket élvez.

Külföldi gyártási szabadalmak elsajátítására akkor, ha ezek jogát megszerezték, hazai textiliparunk nagyon ritkán küld ki honfitárs-mérnököt. Annál gyakrabban németet, vagy csehet.

A pamutfeldolgozó iparban ma 271 idegen munkás dolgozik, ebből kb. 150 vezető állásban. Megjegyezzük, több fizetést kapnak, mint a hasonló állású magyarok. Miért?

A len- és kenderiparban 104.

kisebb textilüzemekben 30.

gyapjuiparban 103,

kötő-szövőiparban 40,

selyemiparban 26,

csipkeiparban 35,

paszomántiparban 30 az idegen munkások száma.

Festékgyáraink vezetői majdnem mind németek.

A Modiano vezérigazgatója nem is hajlandó magyarul megtanulni. (De nagyon szereti a csirkepaprikást és az almásrétest. Ezeket és általában minlent az itt keresett pénzből fizeti.)

Nem vagyunk az autárkia feltétlen hívei. De a mai világ-gazdasági helyzetben önként túlul ajkunkra a kérdés:

miért van ez így?

Egy kis gyümölcs-csalódás!

Büszkén hirdették az illetékesek, hogy az idén mennyi elsőrangú gyümölcsünk került külföldi piacra.

Ezzel a nagymennyiségű külföldre került gyümölcselel szemben az ország viszont kétmillió pengőt adott olyan gyümölcs behozataláért, — valutában — ami itt is megterem.

1930-ban friss gyümölcs behozatalunk 89.396 métermázsát tett ki 5.58 millió pengő értékben. Ebben az összegben nincs benne a déligyümölcs értéke.

Ugyanekkor kivitték 479.374 métermázsa gyümölcsöt 15.19 millió pengő értékben.

1935-ben a behozatal 40.376 métermázsa volt, kivitelünk 184.465 métermázsa, 5.72 millió pengő értékben, míg a behozatal még mindig 1.70 milliót tett ki.

1935-ben almából 28.630 métermázsa került az országba 684.000 pengő értékben. Magyorból 4451 mázsa, dióból 5754 mázsat hoztunk be külföldről 695, illetve 247 ezer pengő értékben.

Ezek szerint közel kétmillió pengő került ki külföldre olyan gyümölcseért, amelyet itt is lehet termelni!

Mindezeket csak azért mondtuk el, mert a kereskedők az almakartel mohósága következtében külföldről a szállítással együtt még mindig olcsóbban jutnak áruhoz, mintha itt vásárolják meg, ebben a tejjel-mézszel folyó kartel világában.

Idegenforgalmi érdekből

küzdeni kell a SCHMOLL-féle
„pasztaállomások” ellen!

ŐSZINTE ARCKÉPEK

I.

Gróf Teleki János

Egy mindenképpen méltatlan támadás-sorozat retirálással végződött tengeréből értékesebben, jelentékenyebben emelkedik ki gróf Teleki János, a MATEOSz vezérének egyénisége és munkássága.

Általában ma már úgyszólván mindennapi jelen-ség arisztokratáinknak a közgazdasági életben való részvétele. Amde részvétel és részvétel között lényeges különbség létezik. Mondhatnók, hogy az arisztokrata közgazdasági tevékenységek jórésze passzív természetű. Bankigazgatóság és ilyesmi. Nagyon kevés a tényleg működő arisztokrata és még kevesebb az olyan, aki nemcsak hivatali munkát végez, hanem invencióval is szolgálja a közt. Ezek között pedig elsősorban áll fiatal arisztokratáink e legjelesebbje: gróf Teleki János.

Az ő gondolata volt az autófuvarozás centrális megszervezése. Kettős célt akart és ért is el a gondolat keresztülvitelével. Először is irányt szabott a fuvarozás keretének és széles lehetőségeket nyitott neki a MÁV-val való megállapodás alapján, másrészt stabilizálni óhajtotta az autófuvarozás anyagi bázisát. Mind a két cél megvalósult. Ezzel a ténnyel a fiatal gróf, aki a szövetséget adminisztrációs megszervezésénél is kiválólt alkotott, beírta nevét a hazai közlekedésügy történetének aranylapjaira.

Szerény, halkszavú ember. Tenni és nem beszélni, ez a mottója és ezt igyekszik érvényesíteni az üzemenél is, ahol tisztviselőinek mintaképe. Rajongó szeretettel veszik körül. Ez pedig roppant fontos annál az intézménynél, ahol sokszáz széteső érdek kiegyenlítése, összhangbáhozása és kielégítése csak tökéletes harmóniában keresztülvitt hivatali munka mellett képzelhető el.

A MATEOSz-ra még nehéz feladatok megoldása vár. Tudja ezt gróf Teleki János és ezzel a jövőnek szilárd és mielőbbi megalapozása munkaprogramjának generális részét, gerincét képezi. Ezen dolgozik egynéhány jól megválasztott munkatársával.

Bizonyos kistfuvaros érdekek kellő istápolása volt a legerősebb fegyvere abban a harcban, amelyet nemrég vívott meg — fölényrel és győztesen.

A hazai közlekedésügy és ezzel kapcsolatosan az országos fuvarozási problémák gróf Teleki Jánosban egyik legnagyobb erősségüket bírják.

És erre ma szükség is van.

Íde tettek kellenek, ehhez pedig a „the right man”.

Gróf Teleki János ez: „the right man on the right place”.

II.

Klein Gyula

Ha néhány esztendővel ezelőtt a Magyar Általános Hitelbank hívósen előkelő elnöki termeiben az altiszt beküldött névjegyedre azt a választ hozta, hogy „az Alelnök úr percnyi türelmet kér és rendelkezésre áll”, az újságíró a millió összes benyomásai alapján joggal hihette, hogy a néhány perc elmúltá-

val szigorú és száraz pénzemberrel kerül szembe. aki kérdéseire olyan kimért, kurtá válaszokkal szolgál majd, mint amilyen kínosan pontos, a Magyar Általános Hitelbank — mondjuk egy tőzsdei elszámolása...

Mert mi várható egyéb a magyar pénz egyik díktátorától!?

És ahogy ezen elrévedez a hideg pénz birodalmában, ajtó nyílik és meglepően kellemes hang szól.

— Parancsoljon velem.

És néhány pillanat múltán ugyanaz a simogató hang tessékel az öblös fotójuk valamelyikébe:

— Mivel állhatok szolgálatjára?

Most egy élményekkel teli óra következik, amelyben nemcsak közgazdasági kérdésekre kapunk minden ízükben, a dolgok mélységeire világító válaszokat, hanem olyan megismeréshez jutunk, amit nem reméltünk. A rigorózan közgazdasági interjúnak indult beszélgetés elmélyül, az élet minden más vonatkozására is átsap és csodálattal vegyes büszkeséggel állapítjuk meg, hogy ez a maga nemében páratlan salfmade-man, Klein Gyula egyúttal kívüli ismerője „moneyn” kívül: politikának, szociológiának...

Előttünk áll Klein Gyula eddig ismeretlen, hibásan titkolt második énje.

Az a hit járja, hogy a pénzembernek nincs szíve. Milyen élő cáfolat erre ez az univerzális ember!

Hiba, nagy hiba, hogy közönségünk csak a számokon és mérlegadatokon keresztül ismeri.

Nincs a tudománynak olyan megnyilatkozása, amely iránt ne érdeklődnék, a művészetek igaz barátja és csendes jótekonyságáról csak a titokban és spontán hozott áldozatok mérve beszélhetne.

Nem szabad és nem is lehet, hogy a magyar életnek ez a patinás alakja visszavonuljon.

Mert nemcsak közgazdasági tevékenységére és tudására van ma és még inkább az egyre gomolygó jövőbeli perspektívák és alakulások miatt segítség. Hanem és talán különösképpen azért, mert Klein Gyulában ölt testet az a messzeható jelentőségű tétel, amelynek minden bizonnyal döntő súlya lesz az élet jövő formálódásában, ami úgy szól, hogy a pénz nem lehet öncél...

OTI-tisztviselők elégalia Weiss István fölött

Az O. T. I. törvény előírja, hogy azok az O. T. I. női nagok, akik férjhez mennek, a befizetett járulék 90%-át visszakapják, ha már 200 hétig fizették pontosan a díjakat. Visszatérítésnek azonban csak akkor van helye, ha férjhezmenés után minden további munkaviszony megszűnt. Ez azt jelenti, hogy az összeget felvett női tag egy évig nem vállalhat munkát. Az igényjogosultság már életbelépett és lehet jelentkezni az O. T. I.-nál.

Weiss István elment az O. T. I.-tól. Örömmel vették távozását a tisztviselők, mert remélik, hogy az új vezérigazgató majd megszünteti azokat az ingyen munkákat, amik annyira felhalmozódtak, hogy a délelőtti hivatalos idő alatt nem tudták és így kénytelenek voltak ezeket délután a szabadidejükben elvégezni. Azonban nehogy azt higgye valaki, hogy ezt meg is fizették. Ingyen végezték és végzik ma is.

Néhány évvel ezelőtt szanálás címen elbocsájtottak csomó tisztviselőt és tisztviselőnőt.

Új tisztviselőt nem vettek fel. A munka szaporodott. Jött a délutáni ingyen munka. A munka azonban még így is szá-

porodott. Szakképzett hozzáértő tisztviselőkre volt szükség. Az eltávoztak helyét azonban nem új tisztviselőkkel töltötték be, hanem visszavették a régi nyugdíjas gárdának mintegy 70 százalékát és ezek ott most mint rapidíjasok dolgoznak. Vannak vagy háromszáznyolcvan. Ezek hiába sürgették, hogy a már több évi napidíjas idejüket tudják be a régi nyugdíjhoz, vagy véglegesítsék őket a régi fizetés és régi beosztásukban. Nem történt semmi, pedig újra való kinevezésük esetében nyugdíjat sem kellene fizetni esetleg nekik. Nem orvosták sérelmeiket. Évente mintegy 3—4 segédhivatali tisztviselő jut csak előre. A munka szaporodott. Erre jött a „Vaskolléga”, a tisztviselőgép. A munka így sem fogyott. Elment a vezérigazgató, Weiss István. A tisztviselők a vezér távozását „megtárgyalandó” egy kis vendéglőben jöttek össze. Még cigány is akadt. Húzta is a nótát: — Ha elmentél, ne jöjj vissza...

A tisztviselők körüli suttogások megszüntetését az új vezérigazgatótól remélik. Majd elvállik, jól reménykedtek-e?!

Szenes ember. 1. A szén korlátlan fejedelme. 2. Azért nincs egészen úgy. 3. A pénz ugyan minden, de nem mindig, magyarul talán úgy mondhatnók leghelyesebben, hogy még egyetlen fa sem nőtt az égig. Igen, tény, hogy ma ezek az emberek mindenki és mindeneken felül érzik magukat. Amde! Nos, szóval az előbbi mondás a döntő. Adieu! — *Textíles, Sas-utca.* Igaza van. Még magyarul is alig tud és máris magyarul textilgyárat vezérel és ítélkezik jól magyar emberek — munkások és hivatalnokok — élete és sorsa felett. Paradoxon! Hagyja Ön a multját. Csak annyit mondunk, hogy ősei közül, nem is olyan ó ez a történet, a selymet nem mindegyik viselte a lábán. De viselte! Esetleg azért érdekelnének bennünket azok az írások. Legyen szerencsénk. — *Közös válasz a „Ledererizmus”-cikkre érkezett levelekre.* Engedelmet, hogy egy cím alatt válaszolok szíves soraikra, de lapom szerény terjedelme szorít erre. Köszönet a szíves pártfogó hangért, a velemérésért. Azt hiszem, jó munkát végzek, ha ez ellen harcolok. Nem hátrálok meg, ne féljenek, nem olyan fából vágta engem! Ismételt hála, köszönet és üdvözlés. — *Párttag, IX. ker.* Meghatottan olvastam kedves sorait. Örülök, hogy vannak még, akik, hogy úgy mondjam, a népi sorokból és millió örlő gond közepette fel tudnak figyelni és horkanni az igazságtalanságra. Igen, megbántották és bár én jót akartam, igyekeztek lepocskondiázni. Érdekes, néhány nap múlva viszont kifelteltten vettek át egy közlést —, ahogy Ön mondja. Tudom. Köszönöm még egyszer! — *Többeknek:* helyszűke miatt részint levélben, részint a következő számban válaszolunk. Esetleges késedelemért szíves elnézést kérünk.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

LUKÁTS ELEMÉR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII. Károly körút 5. V. 5. — Telefon: 1-34-9-23.

Előfizetési ár egy évre (kiadványainkkal együtt) 40.— P.

Póstatakarékpénztári csekk számla: 34.255.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.